

VIII.

Om S. Jørgens Hospital i Ringsted.

Efterfølgende Aktstykker angaaende S. Jørgens Hospital i Ringsted, der her meddeles i Uddrag efter Originalerne eller samtidige Kopier i Gehejmearkivet, have tildraget sig min Opmærksomhed derved, at de vise, at de middelalderlige Former for Opholdelsen af slige Stiftelser, navnlig Udsendelsen af en Terminsbroder med Hest og Kærre for at samle Almisse, endnu bestod i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede. Ligeledes er det karakteristisk, at Hospitalets Forstander skulde indfinde sig med sin Bøsse, naar fornemme rejsende kom til Byen, for at bede om Almisse til de fattige.

1585, 27. Januar. Kong Frederik II gjør vitterligt at have undt og bevilliget Forstanderen for S. Jørgens Hospital i Ringsted paa de fattiges Vegne Kronens Part af Korn-tienden af Allindemagle Sogn, naar denne Tiende efter den nuværende Ihænde-haver blev ledig. Den maatte alene anvendes til de fattiges Gavn og Bedste.

1599, 5. Februar. Peder Krage, Sognepræst i Ringsted, Christoffer Jensen, Jørgen Hansen, Borgmestere, og Claus Pedersen, Raadmand sammesteds, gjøre vitterligt, at de have forligt Hans Søfrensen, Forstander i S. Jørgens Hospital i Ringsted, med Lauge Beck til Førslev, Befalingsmand paa Ringsted Kloster, som paa Kongens Vegne førte Klage over Hospitalets slette Forvaltning af bemeldte Hans Søfrensen. — Kirken, hvori de fattige havde deres Bolig, var „offluendehet“ nedfalden, Kirkegaardsmuren nedbrudt og Gaarden forfalden, saa at Stuelængden ikke længere duer. Hans Søfrensen har ikke gjort Regnskab i 13 Aar; han er en gammel, fattig, skrøbelig Mand, som intet kan erstatte. — Lensmanden har da nu bevilget at istandsætte Kirken, saa at de fattige kunne have bekvem Værelse deri; han skal oppebære dertil Allindemagles Tiendeafgift, indtil Omkost-

ningerne ere betalte, derefter tilfalder den igjen de fattige. Derimod skal Hans Søfrensen opbygge Stuelængden af ny. Ligeledes fastsættes, hvad han maanedlig skal give de fattige af Fetalie. Han skal ogsaa lade en Karl med en Hest og Kærre drage i Termin at tigge for de fattige, og dersom Terminsbroderen er flittig, faar han $\frac{1}{3}$ af Almissen. Hans Søfrensen skal holde en Bøsse, hvormed han selv eller Terminsbroderen omgaar og beder om Almisse, naar en fremmed Adelsmand kommer til Byen eller Landstinget. Sognepræsten skal have Nøglen til denne Bøsse.

1614, 21. December. Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Befalingsmand paa Ringsted, gjør vitterligt, efterdi Hans Søfrensen, Forstander og Tilsynsmand i S. Jørgens Gaard i Ringsted, paa Grund af høj Alder og Skrøbelighed er fra- traadt denne sin Bestilling, saa har han med Sognepræsten Hr. Peder Krages og Jørgen Nielsen Borgmesters Raad og Vidskab undt og tilladt, at Mourids Inguorsen maa samme S. Jørgens Gaard og Hospital igjen bekomme, med Have- rum, Ager og Eng og alt Tilliggende inden og udenbys, samt anden Hospitalets Indkomst, med Afgiften af Allinde- magle Kongetiende, at nyde, bruge og beholde fri uden al Afgift her til Klosteret; dog med den Kondition, at han skal fly, bygge og forbedre paa Gaarden og Husene; strax skal han give hver af de 4 Alumner 6 Rdl., som dog ikke maa anses som Stedsmaal, men som Kjendelse. Dernæst skal han holde Kontrakten af 1599 angaaende de fattiges For- syning med Victualier.

1619. Register paa den Indtægt, Hans Nielsen, For- stander i Helliggestes i Ringsted, har haft i Aaret 1618—19 for dermed at underholde 4 fattige. — Hospitalets samtlige Indtægter vare $73\frac{1}{2}$ Daler 1 Mk. 6 Sk., af følgende Ejendomme: Allinde Tiende ($2\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 3 Pd. 8 Skp. Byg); S. Jørgens Gaards Jorder; 1 Gaard i Tokkerup og 1 Gaard i Hømb. Udgiften var: Brød 13 Dlr., Øl 22 Dlr. 3 Mk. Flæsk 13 Dlr., Lammekroppe 9 Mk. 12 Sk., Gaasekroppe 4 Mk. 14 Sk., Nødekjød 13 Dlr., Byggryn 9 Mk. 9 Sk. Summen af den aarlige Udgift 78 Dlr. 1 Mk. 2 Sk. Under- skud 17 Mk. slet 12 Sk. — Sparebøssen uddeler Sogne-

præsten mellem de 4 fattige. Af Termineriet faar den, som gaar i Herredet, $\frac{1}{3}$ og de fattige $\frac{2}{3}$ Dele.

1619—20. Fortegnelse over Ringsted S. Jørgens Hospitalsgaards Jordebogsindtægter, som Forstanderen Hans Nielsen oppebærer. — Markerne ere Stubbemarken, Vellummarken og Aamarken. 2 Bøndergaarde (1 i Hømb, Ringsted Hrd., og 1 i Tokkerup, Voldborg Hrd., Allerslev Sogn). Kong Frederik II har tillagt Hospitalet Allindemagle Kongetiende ($2\frac{1}{2}$ Pund Rug og 3 Pund 8 Skp. Byg). — Af Hospitalets Indkomst underholdes 4 fattige vanføre Kvindfolk; enhver af dem holder selv sin Seng. — Stedsmaal af Godset, Termineriets Udbytte, de fattiges Bøsse og hvad ellers gives, dele Sognepræsten og Borgmester iblandt de fattige, dog en Part deraf forbygges paa Kapellet, hvori de nævnte fattige have deres Vaaning.

1620, 5. Januar. Axel Urne til den kgl. øverste Sekretær Niels Friis til Krastrup angaaende Ringsted Hospital. Han har faaet Kongens Befaling om at indsende en rigtig Jordebog over Ringsted Hospitals Indkomst samt Forstanderens Regnskab og en Fortegnelse over Alumnerne. Han sender derfor de ovenfor anførte Stykker. Om Hospitalets Fundats vides intet.
